

AHMAD ALI BIN SEMAN & WARTI BINTI KIMI

Pentaksiran Berasaskan Sekolah: Satu Transformasi Pendidikan dalam Pembangunan Modal Insan di Malaysia

IKHTISAR: Pentaksiran pendidikan di Malaysia bertujuan mendapatkan maklumat tentang prestasi murid bagi memperkembangkan sepenuhnya potensi setiap individu sebagai modal insan yang harmonis dan seimbang, selaras dengan hasrat Falsafah Pendidikan Kebangsaan. Lebih dari itu, ia diharap mampu melahirkan murid yang lebih cemerlang dalam semua aspek, kerana pentaksirannya dilakukan daripada peringkat awal dan bukan sahaja terhad kepada bidang akademik, tetapi juga merangkumi sahsiah, sukan, dan ko-kurikulum. Dengan PBS (Petaksiran Berasaskan Sekolah), murid-murid dinilai secara adil dan saksama sebagai individu dalam masyarakat berdasarkan keupayaan, kebolehan, bakat, kemahiran, dan potensi diri tanpa dibandingkan dengan orang lain. Pihak sekolah mampu mendapatkan maklum balas yang lengkap dalam bentuk data kualitatif dan kuantitatif yang merangkumi segala aspek tentang diri seseorang murid itu bagi membolehkan pihak yang bertanggung jawab mengenali, memahami, menghargai, mengiktiraf, dan memuliakan anak didik sebagai insan yang berguna, penting, dan mempunyai potensi untuk menyumbang kepada pembangunan negara dan bangsa mengikut keupayaan dan kebolehan masing-masing. Pentaksiran yang berkualiti akan menghasilkan maklumat yang tepat dan menunjukkan keadaan sebenar tentang tahap pembelajaran murid.

KATA KUNCI: Pentaksiran berasaskan sekolah, prestasi murid, transformasi pendidikan, pembangunan modal insan, proses pengajaran dan pembelajaran, serta penilaian holistik.

ABSTRACT: "School-Based Assessment: A Transformation of Education in Human Capital Development in Malaysia". Assessment of education in Malaysia is to gather information about student achievement to develop the full potential of every individual as a human capital that is harmonious and balanced, in line with the National Education Philosophy. More than that, it is hoped to produce students who excel in all aspects, because its assessment is carried out from an early stage and is not limited to academia, but also include personality, sports, and co-curricular activities. With SBA (School-Based Assessment), pupils are assessed fairly and equitably as individuals in a society based on abilities, talents, skills, and potentials without comparing his/her-self with others. The school was able to get a complete response in the form of qualitative and quantitative data that encompasses all aspects of a student's self to enable the party responsible to recognize, understand, appreciate, recognize, and honor students as individuals useful, important, and have potential to contribute to national development and nation-state according to their capabilities and their abilities. The quality assessment will result in accurate information and show the actual situation on the level of student learning.

KEY WORD: School-based assessment, student performance, transforming education, human capital development, teaching and learning process, and holistic assessment.

PENDAHULUAN

SPPK (Sistem Pentaksiran Pendidikan Kebangsaan) adalah satu sistem pentaksiran yang diperkenalkan dalam transformasi pendidikan. SPPK merupakan transformasi

daripada sistem yang menumpukan kepada ujian pencapaian dan peperiksaan (berorientasi peperiksaan) kepada sistem indikator untuk menilai potensi murid dan kesediaan untuk belajar, selain menguji penguasaan dan

About the Authors: Ahmad Ali bin Seman, Ph.D. ialah Pensyarah Kanan di Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan UKM (Universiti Kebangsaan Malaysia), Kampus UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, Malaysia; dan Warti binti Kimi ialah Pensyarah IPG (Institut Pendidikan Guru) Kampus Pendidikan Islam, Bangi, Selangor Darul Ehsan, Malaysia. Bagi urusan sebarang akademik, penulis boleh dihubungi dengan alamat emel: aliseman87@gmail.com dan kimiwarti@yahoo.co.uk

How to cite this article? Ali bin Seman, Ahmad & Warti binti Kimi. (2014). "Pentaksiran Berasaskan Sekolah: Satu Transformasi Pendidikan dalam Pembangunan Modal Insan di Malaysia" in ATIKAN: Jurnal Kajian Pendidikan, Vol.4(2) December, pp.147-158. Bandung, Indonesia: Minda Masagi Press, FKIP UNSUR Cianjur, and FPOK UPI Bandung, ISSN 2088-1290. Available online also at: <http://atikan-jurnal.com/2014/12/pentaksiran-berasaskan-sekolah/>

Chronicle of the article: Accepted (October 15, 2014); Revised (November 27, 2014); and Published (December 27, 2014).

pencapaian. Pentaksiran adalah komponen penting dalam pendidikan, kerana ia memberi maklumat mengenai perkembangan murid kepada guru, ibu-bapa, dan murid itu sendiri. Hasil pentaksiran boleh membantu guru menilai kaedah pengajaran dan aktiviti yang dilaksanakan dalam proses pengajaran dan pembelajaran (KPM, 2008; dan Edin, 2011).

Kementerian Pendidikan Malaysia prihatin terhadap dakwaan bahawa sistem pendidikan negara terlalu berpaksikan peperiksaan. Justeru, Mesyuarat Jemaah Menteri, bertarikh 17 Disember 2010, telah bersetuju supaya PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah) dilaksanakan sebagai sebahagian daripada Program Transformasi Pendidikan. PBS merupakan satu usaha untuk membangunkan modal insan secara holistik melalui penekanan terhadap penguasaan ilmu pengetahuan, modal intelektual, pembudayaan sikap progresif dan pengamalan nilai, etika serta moral yang tinggi, seperti tercatat didalam PIPP (Pelan Induk Pembangunan Pendidikan), PIN (Pelan Integriti Nasional), dan seperti yang dihasratkan dalam Misi Nasional.

PBS mula dilaksanakan di Sekolah Rendah pada tahun 2011 dan diperkenalkan di peringkat Sekolah Menengah pada tahun 2012. Justeru pada tahun 2016, murid-murid Sekolah Rendah akan menduduki UPSR (Ujian Peperiksaan Sekolah Rendah) yang telah ditambah-baik. Pada tahun 2014 pula, mengikut maklumat daripada Blog Rasmi Kementerian Pendidikan Malaysia, PMR (Penilaian Menengah Rendah) dilaksanakan sepenuhnya dalam bentuk PBS atau Pentaksiran Berasaskan Sekolah (<http://buletinkpm.blogspot.com/2012/11/pentaksiran-berasaskan-sekolah-pbs.html>, 20/9/2014).

SOROTAN LITERATUR

Pendidik yang berusaha memahami gaya pembelajaran murid lebih awal, boleh menggunakannya bagi memperbaiki kelemahan murid dan menjadikannya asas untuk membina kekuatan pengajaran (Rohaila, Norasmah & Faridah, 2005). Program-program pembelajaran di sekolah juga perlu sesuai dengan tahap perkembangan murid-murid, supaya dapat merangsang pemikiran, membina sikap positif dan akhlak yang baik, serta

meningkatkan kecergasan dan kesihatan ke arah penyuburan potensi yang optimum.

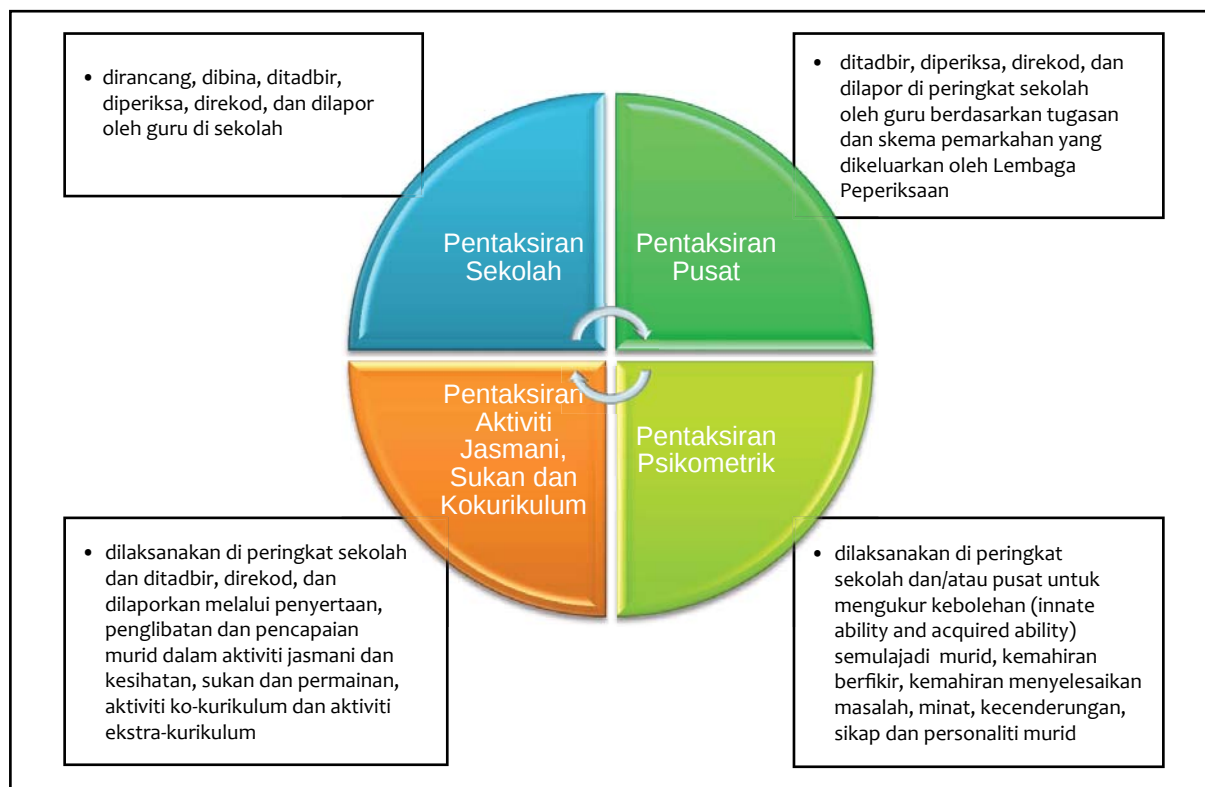
Oleh kerana itu, beberapa usaha perlu dilakukan oleh guru untuk meningkatkan penglibatan mereka dalam proses pembelajaran. Berdasarkan kepada Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS), ianya merupakan satu pentaksiran yang bersifat holistik, yang mampu menilai aspek kognitif (intelekt), afektif (emosi dan rohani), dan psikomotor (jasmani) selaras dengan Falsafah Pendidikan Kebangsaan (FPK) dan Kurikulum Standard Sekolah Rendah (KSSR).

Mengikut Portal Rasmi Kementerian Pendidikan Malaysia, PBS dioptimumkan untuk mentaksir bidang akademik dan bukan akademik. PBS memberi pengiktirafan dan autonomi kepada guru untuk melaksanakan pentaksiran formatif (pentaksiran yang dijalankan semasa proses pembelajaran berlangsung) dan sumatif (pentaksiran yang dijalankan di akhir satu unit pembelajaran) yang berasaskan sekolah (LPM, 2014). Komponen PBS dalam sistem pentaksiran kebangsaan adalah seperti nampak dalam rajah 1.

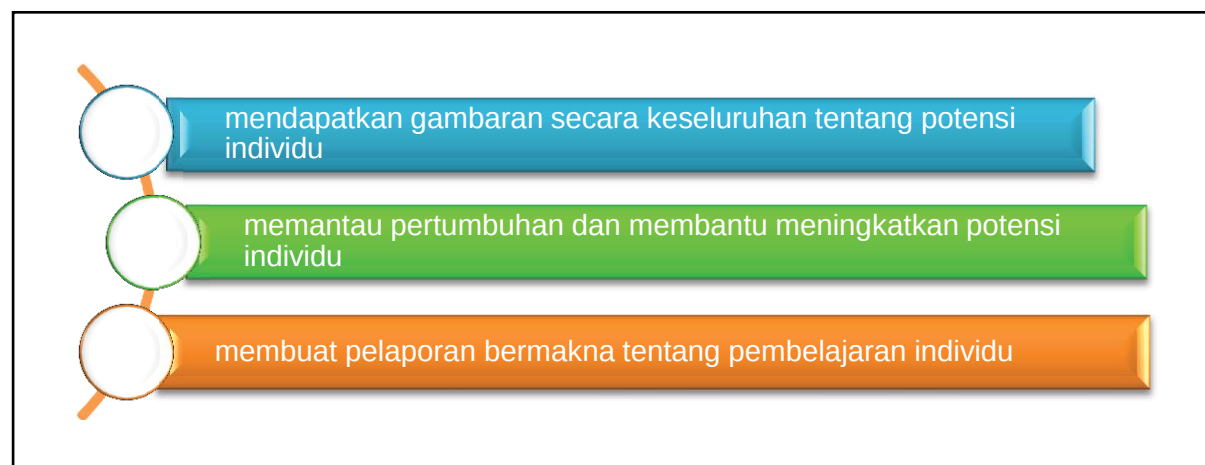
Manakala objektif pelaksanaan PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah) adalah seperti nampak dalam rajah 2.

Jelaslah bahawa PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah) akan memastikan murid, yang melalui sistem pendidikan negara, mencapai taraf antarabangsa dalam bidang ilmu pengetahuan, kemahiran, dan kecekapan. Menurut Julie Gantcher, melalui Anis Afifah (2012), pembelajaran *hands-on* merupakan suatu aktiviti yang menyeronokkan dan jelas, serta meningkatkan perasaan ingin tahu, kompetensi, serta kreativiti melalui aktiviti yang dijalankan secara amali. Dalam erti kata lain, pembelajaran secara *hands-on* ialah belajar melalui pengalaman atau apa yang murid lakukan sendiri dengan bimbingan guru.

Kami juga telah memutuskan untuk mengadakan aktiviti *hands-on* tersebut dalam kumpulan kecil, atau dalam erti kata lain, pembelajaran koperatif. R.E. Slavin (1982) telah mendefinisikan “pembelajaran koperatif” sebagai kaedah pengajaran yang memerlukan murid dari pelbagai kebolehan bekerjasama dalam kumpulan kecil untuk mencapai satu matlamat yang sama.

Rajah 1:
Komponen PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah)

Rajah 2:
Objektif PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah)

Menurut Effandi Zakaria (1998) pula, pembelajaran koperatif adalah suatu strategi pengajaran dimana murid-murid saling membantu di antara satu sama lain di dalam kumpulan kecil. Pembelajaran koperatif berlaku apabila murid bekerja secara berkumpulan, berkongsi idea, saling

membantu untuk menyelesaikan masalah, dan memastikan semua ahli kumpulan menguasai isi pelajaran dengan meminta bantuan daripada guru.

Semua subjek yang diajar di Sekolah Rendah dan Menengah boleh dinilai melalui PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah),

termasuk subjek Sejarah. Bagi memastikan kelicinan pelaksanaan PBS, guru seharusnya menggunakan Dokumen Standard Kurikulum yang mengandungi perkara-perkara yang patut dipelajari dan perlu disampaikan dalam proses pengajaran dan pembelajaran; manakala Dokumen Standard Prestasi adalah rujukan utama untuk mentaksir dan mengukur penguasaan murid.

Guru diberi pengiktirafan dan autonomi untuk menjalankan pentaksiran secara formatif semasa pengajaran dan pembelajaran, ataupun secara sumatif pada akhir unit pembelajaran ataupun pada akhir tahun. Untuk mentaksir, guru tidak semestinya menyediakan lembaran kerja bagi setiap kemahiran yang hendak dinilai. Evidens atau bukti penguasaan murid boleh diperolehi melalui pemerhatian, jawapan lisan, latihan dalam buku latihan atau buku kerja, dan juga kerja rumah. PBS tidak membataskan kreativiti guru, yang sudah tentunya lebih mengenali murid mereka.

Dalam usaha penambah-baikan kepada pentaksiran sekolah sedia ada, PRS (Pentaksiran Rujukan Standard) diperkenalkan, iaitu menggunakan standard prestasi untuk melihat kemajuan dan pertumbuhan (*growth*) pembelajaran serta pencapaian prestasi seseorang murid. Ia merupakan proses mendapatkan maklumat tentang sejauh mana murid tahu, faham, dan boleh buat, atau telah menguasai apa yang dipelajari berdasarkan pernyataan standard prestasi yang ditetapkan mengikut tahap-tahap pencapaian, seperti yang dihasratkan dalam dokumen kurikulum. PRS tidak membandingkan pencapaian seseorang murid dengan murid lain, tetapi melapor prestasi murid dalam pembelajaran dengan menerangkan tentang kemajuan dan pertumbuhan (*growth*) murid dalam pembelajaran dengan merujuk kepada pernyataan standard.

Dalam PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah), pencapaian murid dilaporkan berdasarkan band dan bukan lagi sebagai skor mentah seperti 81% ataupun mengikut gred A, B, C, D, atau E. Biasanya, band ini diperolehi oleh murid setiap kali guru melaksanakan pentaksiran mengikut data pernyataan band yang terdapat di dalam Dokumen Standard Kurikulum dan Pentaksiran. Jadual

1 menunjukkan tahap pencapaian murid mengikut band 1 hingga band 6, iaitu bermula dengan pencapaian yang lemah (band 1) hingga pencapaian yang cemerlang (band 6).

PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah) memberi autonomi kepada guru untuk melaksanakan pentaksiran berdasarkan kesediaan murid. PBS juga membantu guru dan murid mengenal-pasti kekuatan dan kelemahan murid semasa pengajaran dan pembelajaran berjalan. Sehubungan dengan itu, guru bolehlah menyesuaikan aktiviti pengayaan atau pemulihan mengikut keperluan murid. Wajar diingat bahawa PBS tidak membandingkan murid dengan murid lain. Sebaliknya, kejayaan murid diukur bersandarkan standard yang harus dicapai di sesuatu tahap pembelajaran.

Adalah diharapkan dengan cara PBS ini, tekanan ke atas murid dan guru dapat dikurangkan, kerana murid tidak dibandingkan dengan kumpulan yang lebih cerdas, atau terpaksa menunggu rakan lain yang belum menguasai sepenuhnya sesuatu kemahiran yang diajar untuk maju. Sekiranya dilaksanakan dengan baik dan terancang, PBS bakal mewujudkan persekitaran yang harmonis dalam kelas untuk perkembangan individu (LPM, 2014).

Sekiranya diurus dan dilaksanakan dengan bijak, guru akan mendapati bahawa PBS memberi banyak manfaat dan mampu mengurangkan beban tugas guru. Bagi membantu guru melaksanakan PBS, dua aplikasi TMK (Teknologi Maklumat dan Komunikasi) telah dibangunkan untuk memastikan guru tidak dibebani dengan tugas-tugas perkeranian. SPPBS (Sistem Pengurusan Pentaksiran Berasaskan Sekolah) dan PAJSK (Pentaksiran Aktiviti Jasmani, Sukan, dan Kokurikulum) dibangunkan bagi merekod, menyimpan, dan melapor perkembangan murid. Data yang disimpan boleh dicetak sebagai laporan apabila diperlukan.

Kebolehpercayaan kepada pentaksiran yang dijalankan oleh guru ditingkatkan melalui penjaminan kualiti. Semua hasil kerja murid dijadikan evidens yang perlu difaillkan sebagai bukti, yang menunjukkan murid telah menguasai kemahiran yang diajar. Mengikut Portal Rasmi Kementerian Pendidikan Malaysia (<http://www.moe.gov.my/>, 20/9/2014),

Jadual 1:
Pencapaian Murid Mengikut Band

BAND	STANDARD
6	Tahu, Faham, dan Boleh Buat dengan Beradab <i>Mithali</i>
5	Tahu, Faham, dan Boleh Buat dengan Beradab Terpuji
4	Tahu, Faham, dan Boleh Buat dengan Beradab
3	Tahu, Faham, dan Boleh Buat
2	Tahu dan Faham
1	Tahu

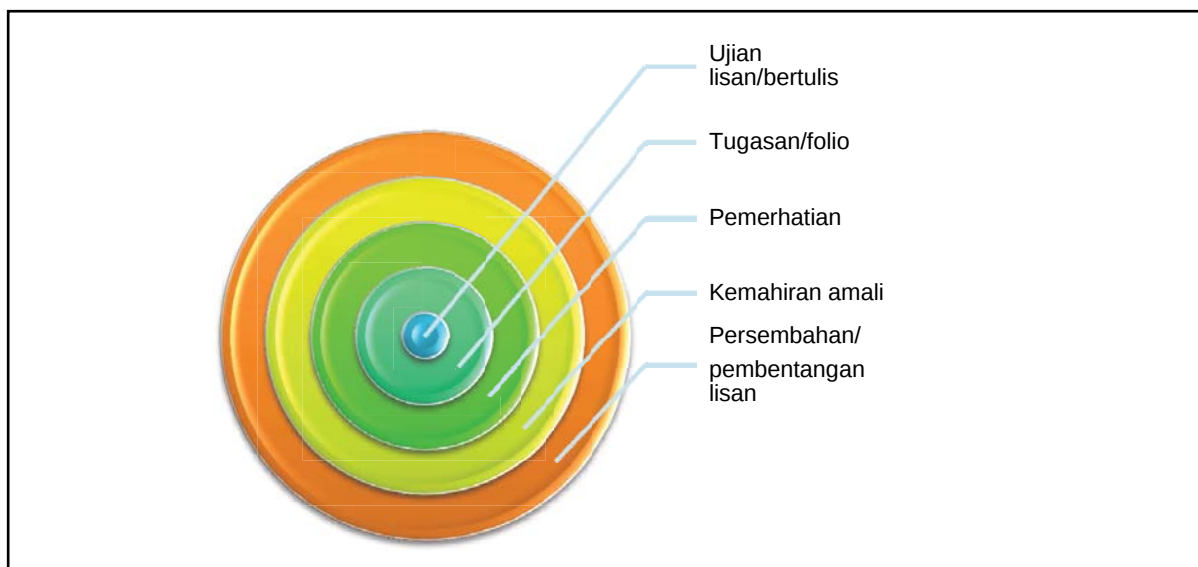
Rajah 3:
Penjaminan Kualiti PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah)

penjaminan kualiti bagi pelaksanaan PBS dapat dicapai melalui rajah 3.

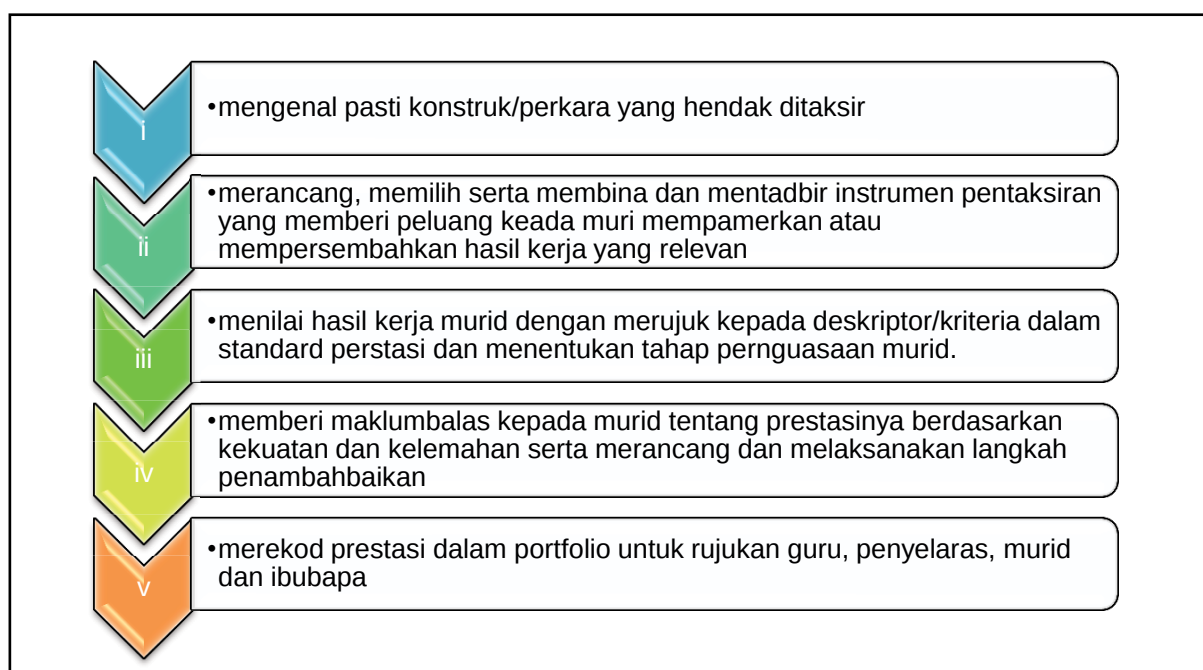
KES FOLIO MURID DALAM MATA PELAJARAN SEJARAH YANG DILAKSANAKAN OLEH PBS

Dalam Kurikulum Standard Sekolah Rendah (KSSR) mewajibkan setiap sekolah melaksanakan Pentaksiran Berasaskan Sekolah (PBS). PBS ini dilaksanakan kepada murid-murid Tahun 1 hingga Tahun 4 di Sekolah Rendah dan Tingkatan 1 bagi Sekolah Menengah pada tahun 2014. Oleh itu, setiap sekolah tidak dapat lari daripada melaksanakan pentaksiran ini. Pelbagai kaedah pentaksiran yang boleh dilaksanakan dalam PBS ini, seperti nampak dalam rajah 4.

Melalui kaedah pentaksiran dalam PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah), folio merupakan salah satu kaedah yang boleh digunakan sebagai pentaksiran sumatif untuk dijadikan salah satu item pentaksiran sekolah. Dalam melaksanakan PBS ini, contohnya, pentaksiran sumatif telah dijalankan bagi mata pelajaran Sejarah Tahun 4 bagi Peperiksaan Pertengahan Tahun pada tahun 2014. Panitia Sejarah perlu membuat keputusan untuk melaksanakan pentaksiran sekolah melalui penyediaan folio, untuk mendapatkan markah bagi Peperiksaan Pertengahan Tahun pada tahun 2014. Oleh yang demikian, murid-murid Tahun 4 sekolah telah diminta menyediakan folio tentang Sejarah Sekolah secara individu

Rajah 4:
Kaedah Pentaksiran dalam PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah)

Rajah 5:
Proses Pentaksiran dalam PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah)

dalam tempoh masa selama sebulan (BPK, 2014). Pelaksanaan PBS perlu melalui proses-proses pentaksiran yang telah dilakukan, seperti nampak dalam rajah 5.

Mengenai Spesifikasi Tugas dan Rubrik Pemarkahan yang Disediakan. Folio boleh didefinisikan sebagai satu kaedah yang digunakan oleh guru untuk mengumpul dan

merekod bukti pencapaian pelajar dalam satu jangka masa yang tertentu. Biasanya, folio berbentuk dokumentasi yang berstruktur. Ia memerlukan perancangan, pelaksanaan, dan penilaian yang teliti.

Proses pembelajaran dijalankan secara kolaboratif untuk mencapai kefahaman dan mendokumentasikan pemikiran secara kritis

dan kreatif serta pemilihan maklumat dan fakta dari peringkat awal hingga ke akhir. Rubrik pemarkahan pula boleh ditakrifkan sebagai alat penilaian untuk penilaian subjektif. Hal ini adalah untuk satu set kriteria dan standard yang berkaitan dengan tujuan pembelajaran yang digunakan untuk menilai prestasi pelajar di atas kertas, projek, folio, esei, dan tugas lain.

Standard rubrik membolehkan kita menilai berdasarkan kriteria tertentu dan membuat pemarkahan dengan lebih mudah dan telus. Rubrik adalah usaha untuk menggambarkan kriteria penilaian yang konsisten. Hal ini membolehkan guru dan murid sama-sama menentukan tahap kriteria yang rumit dan subjektif, dan memberikan landasan untuk penilaian diri, refleksi, dan rakan sebaya. Hal ini bertujuan untuk mendapatkan penilaian yang tepat dan adil.

Selain itu, rubrik dapat membantu guru menjimatkan masa dalam menilai dan memberi markah kepada murid. Oleh itu, rubrik pemarkahan perlu disediakan bagi menilai setiap subjek yang diajar di sekolah, termasuklah subjek Sejarah, sebagai panduan kepada guru untuk memberi markah yang adil dan saksama kepada setiap murid. Selain itu, murid juga dilatih untuk melaksanakan PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah) melalui proses perancangan, cara mendapatkan sumber maklumat, dan memahami soalan tugas.

Mengenai Perancangan. Murid tersebut telah berjaya menyediakan perancangan yang sangat lengkap, tepat, dan realistik, serta mempamerkan kesungguhan. Dalam erti kata lain, murid tersebut telah menyediakan jadual kerja, objektif kajian, menetapkan kaedah kajian, menetapkan tajuk, menyediakan kerangka kasar folio, dan menyatakan sumber bahan yang diperolehi. Selain itu, murid tersebut juga telah menyediakan jadual kerja, iaitu bermula dari proses awal sehingga proses menyiapkan folio ini.

Dengan adanya jadual kerja, sesuatu kerja dapat dijalankan dengan lebih lancar, sistematik, dan efisien lagi. Murid tersebut juga telah berjaya menetapkan objektif kajian, iaitu menjelaskan sebab kajian ini dijalankan. Dalam menetapkan objektif kajian ini, murid tersebut kerap berjumpa dengan guru subjek Sejarah

untuk meminta pandangan daripada guru tersebut. Di samping itu, murid tersebut berjaya menetapkan tajuk yang sesuai berdasarkan kepada soalan tugas yang diberi.

Melalui kaedah kajian pula, murid ini telah menggunakan kaedah temubual, melayari internet, pemerhatian, buku, dan sebagainya untuk mendapatkan informasi yang lebih tepat. Murid ini juga telah menyediakan satu kerangka kasar untuk menghasilkan folio, sebagaimana kehendak soalan tugas dan mendapatkan pandangan guru sebelum proses akhir menghasilkan folio ini. Sumber bahan yang diperolehi telah dinyatakan dengan begitu tepat dan lengkap sekali.

Mengenai Pengumpulan Maklumat dan Rujukan yang Pelbagai. Folio murid yang kami pilih ini berjaya mengumpul maklumat melalui rujukan terhadap pelbagai sumber yang sesuai, sebagai satu proses awal sebelum menghasilkan sebuah folio yang baik. Murid tersebut telah menampakkan kesungguhan dalam mendapatkan maklumat daripada pelbagai sumber, seperti pembacaan, temubual, pemerhatian, internet, dan sebagainya. Murid tersebut telah mendapatkan maklum balas tentang maklumat yang diperolehi sebelum dia mula untuk menghasilkan folio. Maklumat yang diberikan sangat tepat dan lengkap serta sangat sesuai dengan kehendak tugas.

Murid tersebut menyatakan pelbagai sumber yang telah digunakan untuk mencari maklumat tentang sejarah sekolah. Sekiranya murid-murid hanya menyediakan tiga sumber sahaja, maka mereka hanya akan diberi 3 markah. Begitu juga kalau satu sahaja sumber, maka mereka hanya akan mendapat 1 markah. Untuk mendapatkan markah yang cemerlang, seelok-eloknya murid-murid mempelbagaikan sumber. Contohnya ada gabungan, seperti nampak dalam rajah 6.

Dalam rajah 6 pula ditunjukkan bahawa mereka (murid-murid) telah menggunakan pelbagai cara dan kemahiran untuk mengumpul fakta. Sumber rujukan adalah perlu untuk membuktikan fakta yang disertakan. Sumber rujukan hendaklah dicatatkan pada ruangan rujukan dan mereka perlu menyediakan lampiran untuk salinan dokumen sumber untuk pemarkahan. Jadi,

murid tersebut telah mendapat markah cemerlang kerana telah menulis pelbagai sumber.

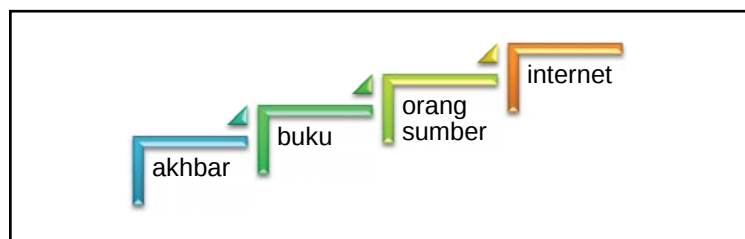
Mengenai Penyampaian Penulisan Tugas Menggunakan Grafik/Gambar serta Memahami dan Menepati Soalan Tugas.

Murid juga dilatih untuk menyampaikan hasil penulisan menggunakan gambar atau bahan grafik sebagai menunjukkan kreativiti, selain melatih pemikiran kritis murid. Penulisan yang menggunakan tata-bahasa yang betul akan dibimbing oleh guru. Oleh itu, markah PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah) yang tinggi akan diberikan kepada murid apabila mereka menggunakan kepelbagaian unsur dalam penulisan, sebagai membuktikan wujudnya pemikiran kritis dan kreatif dalam diri murid.

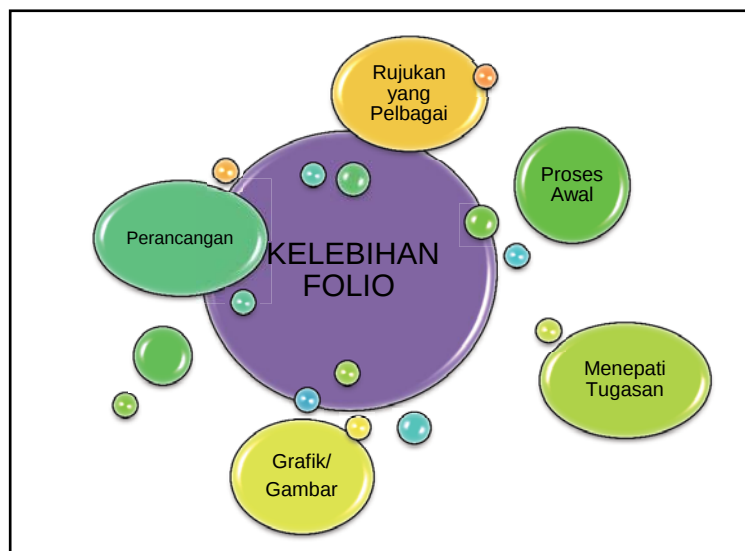
Melalui folio tersebut, murid berjaya menghasilkan folio mengikut kehendak tugas. Umpamanya, jika soalan tugas mengkehendaki murid menghasilkan sebuah folio tentang sejarah sekolah. Folio tersebut perlu mencakupi kehendak soalan tugas, seperti murid tersebut ada menyatakan: (1) Pengenalan; (2) Nama dan alamat sekolah dengan lengkap; (3) Lokasi sekolah; (4) Sejarah penubuhan sekolah; (5) Cogan kata, visi, dan misi sekolah; (6) Maksud warna dan simbol pada lencana dan bendera sekolah; serta (7) Rumusan.

Hal ini menunjukkan bahawa pembelajaran PBS adalah suatu pembelajaran secara *hands-on*. Sebagaimana yang dinyatakan oleh Syed Ismail Syed Mustafa & Ahmad Subki Miskon (2010), bahawa aktiviti *hands-on* sangat berkesan membantu murid belajar sesuatu dengan lebih bermakna, kerana mereka berpeluang mengalami sendiri apa yang dipelajarinya, bukan sekadar mengetahuinya, merupakan pilihan yang tepat bagi membantu murid meningkatkan penguasaan membanding beza pola petempatan ini.

Berdasarkan kepada kajian lepas, David L. Haury & Peter Rillero (1994) juga telah

Rajah 6:
Pelbagai Sumber Rujukan

Rajah 7:
Kelebihan Folio

menyatakan bahawa aktiviti *hands-on* sebagai “*learning by doing activities*”, yang dapat melibatkan kanak-kanak dalam pengalaman pembelajaran yang sebenarnya dan dapat meningkatkan kemahiran berfikir kanak-kanak. Maka, murid-murid akan lebih melibatkan diri apabila aktiviti *hands-on* digunakan dalam pembelajaran, dimana mereka dapat menggunakan kesemua deria, terutamanya deria sentuhan yang membolehkan mereka mengalami pengalaman pembelajaran yang lebih bermakna (cf Warfield & Perino, 1999; dan Deria, 2013). Sila rujuk rajah 7.

KONSEP PENTAKSIRAN, PENILAIAN, PENGUKURAN, DAN PENGUJIAN

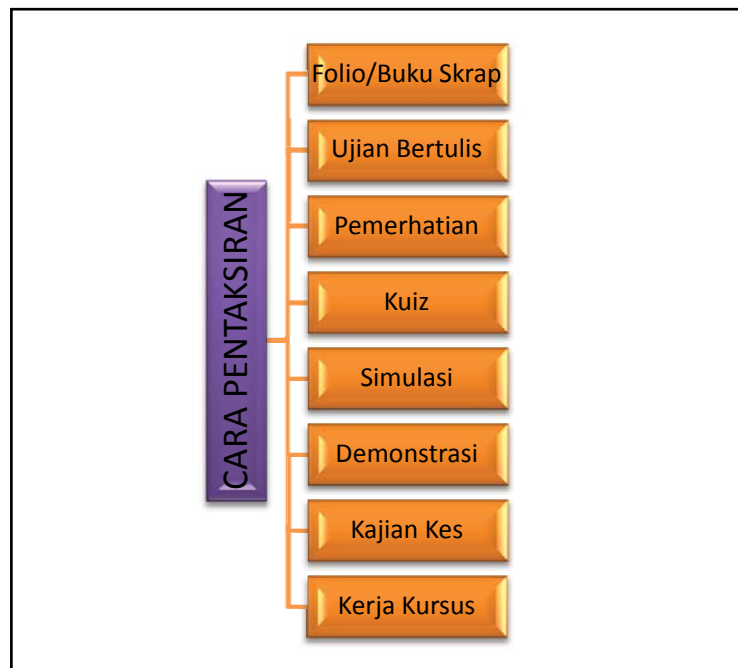
Sebagai warga pendidik, kita seharusnya memahami konsep pentaksiran, penilaian, pengukuran, dan pengujian terlebih dahulu sebelum melaksanakan PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah). Setiap sekolah di negara

Malaysia ini perlu melaksanakan PBS untuk menguji pencapaian setiap murid. Begitulah dengan sekolah tempat kami berkhidmat sekarang, juga melaksanakan PBS bagi setiap mata pelajaran yang diajar, termasuklah subjek Sejarah, yang merupakan subjek baharu diperkenalkan di Sekolah Rendah. Sila rujuk rajah 8.

Pentaksiran merupakan satu proses mendapatkan maklumat dan seterusnya membuat penghakiman serta pertimbangan tentang produk sesuatu proses pendidikan. Pentaksiran merupakan satu proses pembelajaran yang merangkumi aktiviti menghurai, mengumpul, merekod, memberi skor, dan menginterpretasi maklumat tentang pembelajaran seseorang murid bagi sesuatu tujuan (LPM, 2014). Pentaksiran juga merupakan satu proses untuk mendapatkan gambaran tentang prestasi pembelajaran seseorang pelajar dalam sesuatu subjek atau aktiviti pembelajaran. Aktiviti pentaksiran dijalankan secara berterusan (Adimin, 2006; dan Abdul Rahman *et al.*, 2014).

Penilaian merupakan satu proses untuk menghasilkan nilai kuantitatif untuk menentukan peringkat pencapaian dan kedudukan dalam pembelajaran. Penilaian merangkumi aspek pengujian dan pengukuran. Penilaian juga dapat didefinisikan sebagai satu proses/prosedur yang sistematik bagi membuat pertimbangan dalam mentafsir hasil pengukuran, yang bertujuan untuk memberi maklumat tentang pencapaian akademik, kemahiran, atau sikap (*cf* Stiggins, 2005; dan LPM, 2014).

Pengukuran ialah satu proses atau sistem yang digunakan untuk menentukan nilai kuantitatif sesuatu benda, perkara, atau keadaan. Nilai ini biasanya dinyatakan dalam sesuatu unit angka yang tetap, dengan menggunakan alat pengukuran yang berkaitan. Ujian, soal selidik, senarai semak, dan inventori merupakan instrumen yang digunakan oleh guru dalam proses pengukuran. Kaedah pentaksiran dan penaakulan juga merupakan

Rajah 8:
Cara Pentaksiran Mata Pelajaran Sejarah di Sekolah

cara bagi menjalankan pengukuran terhadap pelajar (LPM, 2014). Pengukuran ini terhad kepada huraian kuantitatif dan tidak termasuk huraian kualitatif, atau membuat keputusan. Maklumat kuantitatif, seperti markah mentah, peratus, persentil agregat, dan pangkat menjadi alat pengukuran guru terhadap pencapaian murid.

Pengujian merupakan satu proses/prosedur yang sistematik bagi mengukur pencapaian pelajar, yang biasanya dibuat secara bertulis. Tujuan pengujian ialah untuk menentukan pencapaian pelajar dalam sesuatu sesi pembelajaran. Pengujian dapat dianggap sebagai proses penyerahan set soalan yang piawai yang perlu dijawab, atau satu set instrumen bersama satu prosedur yang sistematik bagi mengukur sampel tingkah-laku atau perubahan seseorang individu atau pelajar (*cf* Begum & Farooqui, 2008; dan LPM, 2014).

Di Sekolah Rendah, subjek Pendidikan Sejarah diajar kepada murid-murid Tahun 4, yang bermula pada tahun 2014, dan bermatlamat untuk memupuk dan memperkukuh semangat cinta akan negara dan jati diri sebagai warganegara Malaysia dan warga dunia (*cf* Abdullah Sani, 2010; Stearns, 2013; dan Adam, 2014). Sebahagian

daripada matlamat ini diukur dalam bentuk PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah), apabila murid terlibat secara langsung dalam menghasilkan projek-projek kerja kursus Sejarah di sekolah, yang mana melalui pengetahuan dan penghayatan sejarah tanah air dan sejarah negara luar yang berkaitan, murid dapat memahami keadaan masyarakat dan negara serta hubungannya dengan sejarah dunia.

Pentaksiran mata pelajaran Sejarah termasuk pentaksiran yang boleh dijalankan dengan mengguna-pakai PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah). Sebagai warga pendidik, kita mestilah mempunyai integriti semasa menjalankan pengujian atau pengukuran supaya anak didik diberi keadilan yang saksama mengikut ketetapan oleh pihak yang terbabit. PBS ini, sekali lagi, tidak membandingkan pencapaian seseorang murid dengan murid lain, tetapi melapor prestasi murid dalam pembelajaran dengan menerangkan tentang kemajuan dan pertumbuhan murid tersebut dalam pembelajaran berdasarkan pernyataan standard.

Justeru, murid-murid akan dinilai secara adil dan saksama sebagai individu dalam masyarakat berdasarkan keupayaan, kebolehan, bakat, kemahiran, dan potensi diri tanpa dibandingkan dengan orang lain. Malahan, pihak sekolah juga mampu mendapatkan maklum balas yang lengkap dalam bentuk data kualitatif dan kuantitatif yang merangkumi segala aspek tentang diri seseorang murid itu bagi membolehkan pihak yang bertanggungjawab mengenali, memahami, menghargai, mengiktiraf, dan memuliakan anak didik sebagai insan yang berguna, penting, dan mempunyai potensi untuk menyumbang kepada pembangunan negara dan bangsa mengikut keupayaan dan kebolehan masing-masing (Stiggins, 2005). Standard prestasi juga boleh dijadikan kayu pengukur standard pendidikan negara dan sebagai alat untuk membandingkan dengan standard pendidikan negara lain.

KESIMPULAN

Pentaksiran pendidikan di Malaysia bertujuan untuk mendapatkan maklumat tentang prestasi murid bagi

memperkembangkan sepenuhnya potensi setiap individu sebagai modal insan yang harmonis dan seimbang, selaras dengan hasrat Falsafah Pendidikan Kebangsaan. Apa yang jelas, proses penambah-baikkan yang diperkenalkan Kementerian Pelajaran Malaysia, menerusi PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah) ini, memberi gambaran bahawa sistem peperiksaan berpusat, seperti UPSR (Ujian Peperiksaan Sekolah Rendah) dan PMR (Penilaian Menengah Rendah), bukan lagi bentuk penilaian tunggal dalam mengukur pencapaian murid menguasai pembelajaran. Lebih dari itu, ia diharap mampu melahirkan murid yang lebih cemerlang dalam semua aspek, kerana pentaksirannya dilakukan daripada peringkat awal dan bukan sahaja terhad kepada bidang akademik, tetapi juga merangkumi sahsiah, sukan, dan ko-kurikulum.

Pentaksiran yang berkualiti, termasuklah PBS ini, akan menghasilkan maklumat yang tepat dan menunjukkan keadaan sebenar tentang tahap pembelajaran murid. Maklumat yang tepat boleh membantu pembuat dan penentu dasar melakukan perubahan bagi tujuan meningkatkan pengajaran dan pembelajaran.

Bibliografi

- Abdullah Sani, Asrul Hadi. (2010). "Muhyiddin Brushes Aside History Textbook Criticisms" dalam www.malaysiakini.com, 16 Desember [diakses di Kajang, Malaysia: 31 Ogos 2014].
- Abdul Rahman, Mohd Nazri et al. (2014). "Transformasi Bentuk Pentaksiran dan Penilaian dalam Buku Teks: Aplikasi *Interprative Structural Modelling* (ISM)" dalam *JUKU: Jurnal Kurikulum & Pengajaran Asia Pasifik*, Bil.2, Isu 2 [April], ms.16-22. Tersedia [online] juga dalam http://e-journal.um.edu.my/filebank/published_article/6225/Artikel_2_Bil_2_Isu_2.pdf [diakses di Kajang, Malaysia: 31 Ogos 2014].
- Adam, Ahmat. (2014). "Pendidikan Sejarah di Malaysia Dewasa ini: Sejauh Manakah ia Relevan kepada Pembinaan Nasion?" dalam *SUSURGALUR: Jurnal Kajian Sejarah & Pendidikan Sejarah*, 2(1) Maret. Bandung: Minda Masagi Press dan UBD [Universiti Brunei Darussalam].
- Adimin, Jamil. (2006). "Peperiksaan Lawan Pentaksiran" dalam *Pendidik*, 21, ms.21-23.
- Affah, Anis. (2012). "Aktiviti Hands-On". Dimuat-turun dari <http://www.scribd.com/doc/93406834/Aktiviti-Hands-On> [diakses di Kajang, Malaysia: 27hb Februari 2014].
- Begum, M. & S. Farooqui. (2008). "School Based

- Assessment: Will it Really Change the Education Scenario in Bangladesh?" dalam *International Education Studies*, 1(2), ms.45-53.
- "Blog Rasmi Kementerian Pendidikan Malaysia" dalam <http://buletinkpm.blogspot.com/2012/11/pentaksiran-berasaskan-sekolah-pbs.html> [dilayari di Kajang, Malaysia: 20hb September 2014].
- BPK [Bahagian Pembangunan Kurikulum]. (2014). *Dokumen Standard Kurikulum dan Pentaksiran Sejarah Tahun Empat*. Putrajaya: Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Deria. (2013). "Kaedah Pengajaran". Dimuat-turun dari <http://deriakacamata.blogspot.com/2013/07/kaedah-pengajaran.html> [diakses di Kajang, Malaysia: 17hb September 2014].
- Edin, Rosinah. (2011). *Penyelidikan Tindakan: Kaedah dan Penulisan*. Kuala Lumpur: Freemind Horizons Sdn Bhd.
- Haury, David L. & Peter Rillero. (1994). "Perspectives of Hands-on Science Teaching". Dimuat-turun dari <http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/content/cntareas/science/eric/eric-1.htm> [diakses di Kajang, Malaysia: 18hb September 2014].
- KPM [Kementerian Pelajaran Malaysia]. (2008). *Buku Manual Kajian Tindakan: Edisi Ketiga*. Putrajaya: Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan KPM [Kementerian Pelajaran Malaysia].
- LPM [Lembaga Peperiksaan Malaysia]. (2014). *Panduan Pengurusan Pentaksiran Berasaskan Sekolah*. Putrajaya: Lembaga Peperiksaan Malaysia.
- "Portal Rasmi Kementerian Pendidikan Malaysia" dalam <http://www.moe.gov.my/> [dilayari di Kajang, Malaysia: 20hb September 2014].
- Rohaila, Norasmah & Faridah. (2005). "Strategi Pembelajaran: Pengalaman Berasaskan Model KOLB dalam Pendidikan Perakaunan" dalam *Jurnal Pendidikan*, Jilid 30, ms.113-128.
- Slavin, R.E. (1982). *Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice*. Massachusetts: Simon & Schuster Inc.
- Stearns, Peter. (2013). "Why Study History?". Tersedia [online] juga dalam www.studentfriend.com [diakses di Kajang, Malaysia: 31 Ogos 2014].
- Stiggins, R. (2005). "From Formative Assessment to Assessment for Learning: A Path to Success in Standard-Based Schools" dalam *Phi Delta Kappan*, 87(4), ms.324-328.
- Syed Mustafa, Syed Ismail & Ahmad Subki Miskon. (2010). *Asas Kepimpinan & Perkembangan Profesional*. Puchong: Penerbitan Multimedia Sdn Bhd.
- Warfield, J.N. & G.H. Perino. (1999). "The Problematique: Evolution of an Idea" dalam *System Research and Behavioral Science*, 16(3), ms.221-226.
- Zakaria, Effandi. (1998). *Pembelajaran Kooperatif*. Bangi: Penerbit UKM [Universiti Kebangsaan Malaysia].

Pentaksiran Pendidikan di Malaysia
(Sumber: www.google.com, 16/9/2014)

Pentaksiran pendidikan di Malaysia bertujuan untuk mendapatkan maklumat tentang prestasi murid bagi memperkembangkan sepenuhnya potensi setiap individu sebagai modal insan yang harmonis dan seimbang, selaras dengan hasrat Falsafah Pendidikan Kebangsaan. Apa yang jelas, proses penambah-baikan yang diperkenalkan Kementerian Pelajaran Malaysia, menerusi PBS (Pentaksiran Berasaskan Sekolah) ini, memberi gambaran bahawa sistem peperiksaan berpusat, seperti UPSR (Ujian Peperiksaan Sekolah Rendah) dan PMR (Penilaian Menengah Rendah), bukan lagi bentuk penilaian tunggal dalam mengukur pencapaian murid menguasai pembelajaran.